

SLOVENE

Štev. 278. POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKI NAROD. Leto XXXII.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2.
(vhod čez dvorišče nad tiskarno).
Z urednikom je mogoče govoriti le od
10.—12. ure dopoldne.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma
se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona št. 74.

V Ljubljani, v ponedeljek, 5. decembra 1904.

Izhaja vsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob polu 6. uri popoldne. — Velja po pošti prejemati:
za celo leto 26 K, za polovico leta 13 K, za četrt leta 6-50 K, za 1 mesec 2 K 20 h. V upravnistvu
prejemati: za celo leto 20 K, za pol leta 10 K, za četrt leta 5 K, za 1 mesec 1 K 70 h.
Za pošiljanje v Ljubljani na dom je dostavnine 20 h. — Plačuje se vnaprej.

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2.
Vseprejema naročilno, inserate in reklamacije. —
Izračunati se računajo enostopna petstivsta (dolžina
78 milimetrov) za enkrat 13 h, za dvakrat 11 h, za trikrat
9 h, za več kot trikrat 8 h.
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvsta
30 h. — Pri večkratnem objavljenju primeren popust.
Upraviškega telefona št. 188.

Za skledo leče.

Dunaj, 4. dec.

V parlamentarnih krogih se govori, da se je situacija vidno zboljšala; živo srebro v toplomeru stoji nad ničlo. Kar ima človek na srcu, ima tudi na jeziku, pravijo modri možje. A tudi modri možje se v politiki večkrat varajo. Politika strank je jako premenljiva in morda že jutri živo srebro pade zopet pod ničlo.

Sicer pa kažejo znamenja, da se morda vreme zjasni. Prvo znamenje je, da je v petek vsled dogovora mogel predsednik grof Vetter vladno predlogo glede državnih podpor brez prvega branja odkazati proračunskemu odsoku. In ta odslek se po poldrugem letu zopet enkrat snide v torek zvečer. Ljudje božji, kaj hočete še več?

Drugo dobro znamenje je, da se je dr. pl. Körber v četrtek in petek pogajal z načelnikom češkega kluba, dr. Pacakom. Tudi to ni brez pomena. Ako se dva večletna nasprotnika vsedeta k eni mizi ter si izprajeta vest, je vedno mogoče, da si odkrijeta svoje pritažene želje, da se zblížata in morda sprijaznita. Pri teh posvetovanjih je bil tudi drugi podpredsednik zbornice, dr. Žaček, mož, ki ima mnogo vpliva in ugleda med češkimi poslanci in ki je bil vedno za spravo.

Stvar pa ima svojo kljuko, na kateri lahko obvisi premirje in z njim parlament. Dr. Kramář in dr. Stransky, tudi dva voditelja v češkem klubu, se povabila nista odzvala, kar je protitežje na tehnični politične situacije v češkem klubu in v zbornici sploh. Češki klub se vedno še ni odločil, kar stori v torek ali sredo.

Vsa ta taktika strank je precej podobna situaciji na rusko-japonskem bojišču v Mandžuriji. Rusi in Japonci so se zakopali v rove, koder prezebajo in stradajo. Prednje straže se opazujejo, ob najmanjšem šumu kličeje „qui vive“, v sili pa zajemajo iz reke, ki jih loči. Od časa do časa pa prihajajo govorice o spravni pogajanjih.

Tudi v avstrijski zbornici ni pravega boja. V dverani je zelo mirno. Živahneje je na hodnikih in v ministrskih sobah. Tu se nadaljuje igra, ki zahteva mnogo potrpežljivosti in povzroča glavobol. Poljaki posredujejo. Čehi bi bili pripravljeni, ako jim vlada vsaj objavi češko univerzo na Moravskem. To naj bi ministrski predsednik storil v zbornici, kakor l. 1902. naučni minister, dr. vitez Hartel, v proračunskem odsoku. Tedaj Nemci niso ugovarjali, pač pa dostavljali, da more biti drugo češko vseučilišče le krona češko-nemške sprave na Moravskem. Ta spravna pogajanja pa se še vedno vrše; ravno minoli teden je spravi odbor rešil več prepornih vprašanj, kar vzbuja upanje, da se sprava na Moravskem dožene. In to bi bil začetek premirja tudi v parlamentu.

Danes pa je glavno vprašanje, ali zbornica dovoli vladi kredit vsled uim. Kakor že znano, je v petek dr. pl. Körber izjavil v odsoku, da vlada odločno zahteva vseh 69 milijonov. Od teh razdeli 15 in pol milijona po uimah oškodovanim, z ostalo svoto pokrije nujne stroške državne uprave. Torej pravi vlada: vse ali nič. O tem naj odloči

do petka proračunski odsek. Ker pa se razne stranke na desnici in na levici še vedno upirajo novemu posojilu v celem obsegu, je mogoče, da se zedinijo za 35 milijonov, s katerimi naj vlada pokrije že letos izdane in nove pedpore vsled uim. Vprašanje je torej: ali se posreči vladi dobiti večino za svojo predlogo, s katero „junctim“ zahteva tudi proračunski provizorij za prvo polovico bodočega leta, ali se razbije tudi ta skleda leče.

Rusko-japonska vojska.

Boji pred Port Arturjem.

Nekateri listi pravijo, da bodo Japonci z „griča 203 m“ z ognjem nadvladovali vse pristanišče in da je rusko brodogradništvo absolutno izgubljeno. To bi utegnili biti res, če bi ruski fort molčali. Toda, čim bi Japonci hoteli postaviti na malem griču svoje baterije, usul bi se na nje ogenj iz 3—400 ruskih topov, tako, da ne bi Japonci mogli priti niti do tega, da bi nastavili svoje baterije. Položaj Port Arturja bi postal res nevaren še le tedaj, če bi Japonci vzeli hkratu najmanj 2—3 forte enega poleg drugega, in bi imeli tako razsežnejši prostor za streljanje in nadvladujočo pozicijo. O tem pa za sedaj ni niti govora in ne bo dotlej, dokler ne porušijo z artiljerijo ali z minami več vrsto fortov. Tudi sedaj „so Japonci storili torej stari greh, da so naslikali poprej, nego je artiljerija izvršila svojo nalogo.“

„Grič 203 m“ se najbrže imenuje z drugim imenom „Metrovoj grad“ (Jausan), ki leži na zahodni fronti. Od Stesolja ni še nikakih poročil; toda vkljub temu nimajo angleško-japonski listi še dosti vzroka, pisati, da je Port Artur sedaj pri koncu. Vzeti imajo še v se utrdbe. To je treba primerjati z rezultati uspehov, ki so jih imeli desedanjši naskoki in videlo se bo, da položaj Port Arturja še ni tak, kakor ga slikajo ti listi. Pravijo nadalje, da se iz te točke lahko obvladuje luka ter da bo japonsko topništvo uničilo ruske bojne ladje v luki. Kolikokrat se je že pisalo kaj takega! Treba je pomniti, da stoji Japonska pred novim posojilom!

Poročilo iz Tokia poroča, da se 2. t. m. ob 10. uri dopoldne došli na levo japonsko krilo parlamentariji, ki so sklenili čurno premirje, da se pokopljejo mrtvi in spravijo ranjenci.

Iz Tokia prihaja v London 3. t. m. poročilo, da so Rusi naredili energične peizkuse, da zopet vzamejo „grič 203 m.“ Koncentrirali so močne kolone, ki je prešla k naskoku, ko je rusko topništvo nekaj časa silovito obstreljevalo utrdbo.

Japonci so bili med tem močno ojačeni ter so Ruse odbili. Negi ni poslal o tem boju še nikakih podrobnosti, a gotovo je, da so bili Rusi odločni, da vzamejo utrdbo brez ozira na izgube. Med ruskimi padlimi je bilo tudi mnogo mornarjev, iz česar na japonski strani sklepajo, da rusko brodogradništvo, ako bo naredilo izpad, ne bo imelo popolnega moštva. Glavni del oblegovalne armade te dni ni prišel v boj. Sodi se, da se bo splošni napad zopet kmalu ponovil.

Iz Pariza poročajo 3. t. m.: Današnji „New-York Herald“ — pariška izdaja — poroča iz Petrograda: Tukaj se priznava važnost pozicij, ki so jih Japonci vzeli pri Port Arturju; vendar bodo morali Japonci nastaviti oblegovalne topove. Sodi se, da bodo težko uspeli radi ognja ruskih baterij. Mnogi celo dvomijo, da je vest o zavzetju „hriba 203 metrov“ povsem resnična

ter pričakujejo potrdila od strani poveljnika posadke.

Londonsko poročilo od 2. t. m. pravi: Neki norveški kapitan, poveljnik angleškega parnika, ki prevaža kontrebando, je podal velezanimive podrobnosti o blokadi port-arturske trdnjave. Glasom teh podatkov ni bila blokada nikdar resnična. Do meseca avgusta je prihajalo v Port Artur poprečno deset parnikov na mesec. Od oktobra naprej se je 29 parnikov posrečilo pripeljati v Port Artur streliva, premoga, živil in obleke. Meseca avgusta je portarturska posadka štela nad 40.000 mož; 3000 mož je bilo ranjenih v bolnišnici.

Angleži in Američani o položaju pred Port Arturjem.

V Londonu vsak trenotek pričakujejo padec trdnjave. V zadnjih poročilih se glasi, da se drže le še notranje utrdbe. Meste in luko so pa Rusi že pustili. Japonci lahko obstreljujejo sedaj notranjo luko ter vhod ter jim je na ta način mogoče uničiti mine pred vhodom. S tem je omogočeno Togo vemu brodogradu vdreti v luko, ali pa vsaj zdatno podpirati operacije na suhem. — V Ameriki splošno menijo, naj bi se car sedaj vendar že usmilil svojih čet v Port Arturju.

Preko Londona poročajo, da so v San-gaju mnjenja, da Port Artur nima več tiste važnosti, ker je luka v okrožju japonskega ognja. Japonski ogenj more storiti ruske bojne ladje nezmožne za boj. V tem slučaju gre lahko Togo s celo svojo silo proti baltškemu brodogradu.

Ruska mobilizacija.

Listu „Matin“ so sporočili iz Peterburga: Oborožujejo se štirje novi vojni zbori, ki pojejo v Mandžurijo. Tekom tega meseca izide ukaz, da se mobilizuje 300.000 mož rezerve, ki so namenjeni, da nadomestijo čete, ki odidejo na bojišče. Število rekrutov se je povišalo na 360.000 mož. Iz teh odredeb je posneti, da hoče nadaljevati Rusija boj do skrajnosti. Prave vojne operacije prično šele meseca marca, ker tedaj bo Kuropatkin razpolagal z znatnimi vojnimi silami. Sodi se, da bo vojna dovršena meseca julija. Prevažanje čet po železnici se vrši v popolnem redu. Vsak dan pride v Mandžurijo 12 vojaških vlakov. Bajkalsko jezero ne zamrzne do meseca januarja, kar olahčuje promet na železnici.

Rusija in vojska.

Nekateri angleški listi pravijo, da so v Rusiji že sili vojne in ljudstvo že silno nezadovoljno. Kaj pa misli oficijelna Rusija, nam kaže neko londonsko poročilo od 3. t. mes., ki pravi, da se je neki ruski diplomat izrazil, da bo Rusija toliko časa odklanjala vsako posredovanje, dokler ne bo imela upanja, da japonsko popolnoma ne vrže ob tla. Prepaj pa morajo nastati še važni dogodki. Ruska vlada je mnenja, da bi kompromis, ki bi se sklenil sedaj, omogočil japonski armado skoro podvojiti ali celo potrojiti, svoje brodogradje pa početvoriti. S tem bi pa Rusiji ugasnila zadnja nada na razširjenje svojega ozemlja v Vzhodni Aziji. Rusija mora izvojevati boj brez ozira na troške, kri in denar do zmage.

Baltičsko brodogradje.

Iz Džibutija poročajo 3. t. m., da se je ondi usidralo 6 oklopnih, 7 torpedovk in 9 transportnih ladij pod poveljstvom admirala Folkersama.

Črnomoško brodogradje.

Iz Peterburga se glasi 2. t. m. da razpravlja „Novoje Vremja“ vprašanje, naj se li pošlje na bojišče del črnomoškega brodogradja. List pravi, da pariška pogodba veže Rusijo ter še pet drugih vlad, da ne smejo svojih bojnih ladij pošiljati skozi morskoožino, edino le proti Turčiji. Rusija potrebuje torej le dovoljenje turške vlade. Ru-

sija ima namreč v Carigradu nadarjene diplomate, ki lahko prepričajo turško vlado, da ni dolžna držati pariške pogodbe nasproti Japonski. Tudi je vprašanje, ali se mora Rusija držati določil, ki niso obvezna za sovražnika. List „Svjat“ je proti temu, da bi se odposlalo črnomoško brodogradje, ker ima doma prevažno nalogo. Niti interesi rusko-japonske vojske ne opravičujejo oslabljenja črnomoškega brodogradja.

Japonska in druga mirovna konferenca.

Iz Washingtona poročajo 2. t. m., da je japonski odposlanec naznanil ameriški vladi, da bode Rooseveltovo vabilo k mirovni konferenci predloženo parlamentu. Iz oblike tega naznanila bi se dalo sklepati, da je Japonska to vabilo sprejela z veseljem.

Rusi zaplenili japonsko baterijo.

Iz Mukdena poročajo 3. t. m., da so donski kozaki v noči na 3. t. m. zaplenili pri Lidjantumu eno japonsko baterijo.

Pisma iz Srbije.

(Ministrska kriza in parlamentarne razmere. — Nova stranka. — Kralj Peter in kralj Viktor Emanuel.)

Belgrad, 1. dec.

Srbska vlada je sestavljena iz radikalcev obeh frakcij, starejših in mlajših. Stari radikalci so za to, da se grade nove železnice in v ta namen najame novo posojilo. Mlajši radikalci se temu protivijo, da bi se železnice gradile s tujim kapitalom, ker bi mogli potrebno posojilo dobiti doma. Vsled tega je razpor med starimi in mladimi radikalci v kabinetu in nastala je ministrska kriza. Člani mladih radikalcev, Poličević, Davidović in Todorović so izročili ostavke, katerih pa kralj ni sprejel, in imenovani ministri še ostanejo v kabinetu, kar je želja obeh radikalnih klubov narodne skupščine.

Politična situacija je še vedno nejasna, ker so se mladi, to je, ekstremni radikalci odcepili in ustanovili svoj poseben klub. Ako se oba kluba ne sporazumeta, morala bo vlada odstopiti. Pričela se je nova pogajanja glede sprave. Prihodnje nedeljo, dne 4. t. m., se snidejo zaupniki obeh klubov, da sestavijo skupen program. Zmernejši mladi radikalci se morda zedinijo s starejšimi, skrajni radikalci z Zujevićem in bivšim liberalcem dr. Veljkovićem osnujejo novo demokratsko stranko, ki utegne v skupščini šteti 30 do 40 članov. Zedinjeni radikalci bi šteli 100 glasov, demokratje 30 do 40, narodnjaki 12, liberalci 2, socialisti 1, naprednjaki 1, nekaj bi bilo divjakov. V tem slučaju bi se kabinet rekonstruiral ter imel v skupščini večino s 100 glasovi nasproti 60 glasovom opozicije. To bi bilo za deželo najbolje, ker sedanje razmere niso ugodne.

Nova trgovinska pogodba z Nemčijo je že podpisana. Podrobnosti še niso poznate, a toliko je gotovo, da je pogodba povoljna za Srbijo.

Italijanski kralj je odlikoval kralja Petra z redom „Annunciata“ ter mu brzojavil, da je srečen, ker ga more imenovati brata ter mu z odlikovanjem izraziti svoje iskreno naklonjenost.

Kralj Peter je brzojavno odgovoril italijanskemu kralju, da ga je odlikoval z najvišjim srbskim redom Karadjordjeve zvezde v znak prijateljstva. Kralju Petru izroči italijanski red poslanik markiz Goiccoli, a kralju Viktorju ponese srbski red polkovnik Leonida Solarović. Pri krstu italijanskega prestolonaslednika bode kralja Petra zastopal srbski poslanik v Rimu, dr. Milovanović.

V skupščini je na dnevnem redu zakon

o časnikih. Ako ne nastane večji razpor med strankami, v katerem slučaju bi bila skupščina razpuščena, utegne sesija trajati še tri mesece. Največ časa bi se skupščina bavila s proračunom, ki izkazuje 88.036.000 frankov dohodkov in 87.936.000 frankov stroškov; torej iznaša prebitok 100.000 frankov. Izredne priklade iznašajo sedaj 40 odstotkov, a bi se za bodoče leto znižale.

Primorske novice.

p V ječi umrl. Na šest let je bil obsojen v Gorici Lah Michellini. A le šest dni je preživel v ječi. V petek je umrl. Prej se je izpovedal.

p Iz Soče izveleli so pri Podgori žensko truplo, ki je bilo vse razjedeno. Spoznali so v njem truplo Ivane Manfreda od Sv. Lucije, katera je bila že pred enim mesecem padla s ceste v vodo, ko je vozila moko.

p Umrl je v Ločniku učitelj na tamošnji slovenski ljudski šoli, gosp. Josip Kuntli.

p Dva gradova. Na Vogerskem sta dva starodavna gradova. Prešla sta oba v druge roke. Prvi, dosedaj v posesti vitezev Bežičev, je prešel v roke trgovca Josipa Culota v Gorici; drugi, dosedaj v posesti grofov Coronini-Cronberg, je prešel v roke bivšega oskrbnika Josipa Rubbia.

Finančno ministrstvo podkupilo časopisje.

Posredovalnica za inseriranje v časopisje I. Danneberg na Ducasju, katere lastnik je jud Julij Ehrlich, je svoj čas pozvalo skoraj vse avstrijsko časopisje, naj prosi za dovoljenje inserirati nove rentne konverzije pri finančnem ministertvu ter naj zahteva jako visoko pristojbino za inserate. Polovico pristojbine je zahteval zavod kot provizijo. S 598 časopisi je jud sklenil pogodbo. Vsled tega je hvalilo časopisje novo konverzijo, ki je dosegla tak uspeh, kakor še nikdar prej. Stvar bi bila ostala tajna, ko bi ne bil o njej izvedel poslanec Schraifl in interpeliral finančnega ministra dr. Böhma. Minister je izjavil, da tvrdka Danneberg ni bila upravičena posredovati in je finančno ministrstvo samo posredovalo časopisi. Dr. žavno pravdnstvo je nato tožilo Ehrlicha in njegove agente zaradi goljufije. Pri razpravi je zastopnik finančnega ministertva izjavil, da je finančno ministrstvo zato tako drago plačevalo inserate, da je o konverziji časopisje ugodno pisalo. Mnogi časopisi, o katerih je državni pravdnik rekel, da so pravi revolucijski listi, je dobilo 2000 kron, kaj so še dobili veliki dunajski judovski listi. Pri razpravi so bili Ehrlich in njegovi agentje oproščeni.

Dalmatinski namestnik.

Zadrski „Narodni list“ poroča, da je Körber povabil k sebi predsednika dalmatinskega deželnega zbora dr. Ivčevića, ki mu je poročal o položaju v Dalmaciji. Dr. Ivčević je naglašal v avdijenci, da je med namestnikom in poslanci občevanje nemogoče. Handel bo 12. t. m. nastopil dopust za nedoločen čas.

Nove demonstracije v Pragi.

V soboto zvečer so priredili v Pragi češki visokošolci zopet protinemske demonstracije. Kakih 200 dijakov je demonstriralo po Prikopih. Policija je večkrat poizkusila razkropiti dijake, a se ji je poizkus ponesrečil. Pred uredništvom „Narodnih listov“ so priredili ovacije. Klicali so: Nazdar! Živelo druge češke vseučilišče! Živele slovanske vzporednice v Šleziji! Hanba Inomost! Urednik „Narodnih listov“ Anyž je z okna nagovoril dijake. Dijaki so šli nato pred uredništvo „Prager Tagblatt“, kjer so priredili mačjo godbo. Sobotna opoldanska izdaja „Narodnih listov“ je bila zapienjena. Enega dijaka je prišla policija.

Razmere na Ogrskem.

Ogrski državni zbor bo zopet pričel svoja zasedanja 9. decembra. Opozicija je v ta namen imela že več tajnih sej ter sklenila, da se prve seje udeležijo vsi opozicijski poslanci. Če bo kak član na podlagi novega pravilnika, katerega opozicija proglašala za nepostavnege iz dvorane s silo odstranjen, bode dotični tožil predsednika radi nasilstva.

V soboto je bil ministrski svet. Nekateri opozicijski listi namigavajo nekaj o ministrski krizi in pravijo, da bo grof Julij Andrássy naslednik Tisze. Pričujejo novih izstopov iz liberalne stranke. Včeraj je opozicija imela v 24 mestih shode.

Način ameriške stavke.

Iz Zeiglera (Illinois) se o ondotni burni stavki še poroča: Stavkajoči rudarji so 3. decembra, kakor tudi meščani zopet streljali. Proti Leiterju, voditelju mestčanov, je izdana tiralnica, a ga še niso zaprli. Pričujejo novih nemirov. Vlada je poslala v mesto vojaštvo in mnogo policistov.

Preobrat na Ruskem.

„W. Allg. Ztg.“ poroča iz Peterburga, da je carica vdova prestopila k stranki kneza

Mirskega in ne nasprotuje več preosnovam, ki jih namerava izvršiti novi ruski minister za notranje zadeve. Peterburški krogi so zaradi izpremenjenega naziranja carice vdove jako presenečeni in privrženci samodržstva se boje, da se bodo razmere na Ruskem poslabšale.

V Moskvi je zborovalo v soboto 200 pravdnikov povodom štiridesetletnice preosnove pravosodja na Ruskem. Zborovalci so sprejeli resolucijo, v kateri zahtevajo splošne radikalne državne preosnove potem ljudskega zastopstva, ki bo edino zagotovilo pravično pravosodje. Odvetnik Przevalski se je ponudil, da vroči resolucijo pravosodnemu in pa ministru za notranje zadeve.

Demistija srbskega ministertva sprejeta.

Beligrad, 3. decembra. Uradni list je priobčil ukaz, s katerim je kralj sprejel postavko ministertva ter mu naložil, naj vodi nadalje vladne posle.

Da se prepreči razpust skupščine, ni izključeno, da se poveri sestava novega kabineta Gruiču, oziroma Protiću.

Ločitev cerkve od države na Francoskem.

Zbornična komisija, ki se bavi z vladnim predlogom o ločitvi cerkve od države, je odobrila vladni načrt. Manjšina je ugovarjala, ker je komisija sedaj odobrila že enkrat odklonjeni načrt.

Zmage antisemitov na Nemškem.

Tudi v Nemčiji so se pričeli zadnji čas vrlo gibati antisemiti pri občinskih volitvah. V Drazdanih se pri zadnjih volitvah v mestni zastop dobili antisemitje 11.750, socialni demokratje 10.220 in liberalci 2900 glasov. Tudi v Frankobrodu so nedavno zmagali antisemitje.

Izpred porotnega sodišča v Ljubljani.

Manipulacije s zavarovalnicami

Danes se je pričela pred tukajšnjimi porotniki zanimiva obravnava proti bivšemu akviziterju zavarovalne družbe „The Mutual“ Viktorju pl. Ceriču, rojenemu v Degusitz na Hrvaškem l. 1859, Ivanu Gorup u, bivšemu akviziterju iste družbe, rojenemu 15. maja l. 1870 v Postojni in Matiji Grebencu, 46 let staremu iz Velikih Lašč. Obtoženi so, da so predlagali v zavarovanje osebe, o katerih so dobro vedeli, da so jetične.

Sodišču predseduje podpredsednik dež. sodišča g. Pajk, votanta sta svetnika dež. sodišča gg. Travnar in Vederjak, drž. pravdnik zastopa g. dr. Rogina.

Zagovorniki so dr. Krisper za Grebenca, dr. Rybář za Gorupa in za Ceriča. Poleg drž. pravdnika sedi dr. Tekavčič, ki zastopa zavar. družbo.

Obtoženci sede na lepih stolih, prednje pa so postavili veliko zeleno mizo. Med navzočim občinstvom je posebno mnogo agentov. Prič bo zaslišanih 31. Treba bo tudi laškega tolmača za pričo dr. Martinoliča.

Predno se prečita obtožnice, predlaga dr. Krisper naj predsednik konstatira, da je najvišje sodišče odločilo, da se odvzame tržaški sodnji ta zadeva ter je delegiralo za to ljubljansko poroto. Predsednik to stori ter konstatira, da je Grebenc prosil za delegiranje drugega sodišča.

Dr. Rybář omenja, da je tudi Gorup prosil za delegiranje drugega sodišča in sicer radi tega, ker so obtoženci slovanske in hrvaške narodnosti, ker ni hotel noben italijanski odvetnik v Trstu sprejeti zagovornišva, ker bi moral dr. Martinoliča napadati in ker ima dr. Martinolič precejšen vpliv v Trstu.

Iz nemške obtožnice posnemamo:

Zavarovalnica na življenje „The Mutual“ z glavnim sedežem v New-Yorku je ovadila državnemu pravdnistvu v Trstu po svojem pravem zastopniku dr. Ivanu Martinoliču Viktorja de Ceriča iz Pinguenta, in Ivana Gorupa, rojenega v Ljubljani, pristojnega v Postojni, oba zavarovalna agenta te družbe, in Alojzija Grebenca iz Velikih Lašč, trgovca v Trstu, zaradi hudodelstva goljufije, oziroma sskrvice.

Omenjena zavarovalna družba, katera ima svojo podružnico v Trstu, sprejela je v svojo službo Viktorja de Ceriča leta 1900. Obtožnica dalje trdi:

Kmalu se je zapazilo, da so bile nekatere njegove operacije na škodo zavarovalne družbe, vendar pa se ni strogo proti njemu postopalo, ker ni imela zavarovalna družba nikakršnih direktnih dokazov za to. De Cerič je imel dober jeziček, vedno se je znal izmuzniti vsaki neljubi nepriliki. Obljuboval je, da bo zanjprej vedno vestno svojo službo opravljal. Društvo mu je verjelo in ga ni odstavilo. Da bi si pa zaslužil visoke provizije, je spekuliral na bolne jetične ljudi od katerih je dobro vedel, da ne bodo dolgo živeli, ter izkušal jih zavarovati. Dobrega pesnomovalca je dobil v osebi Ivana Gorupa, zavarovalnega agenta pri isti družbi. Za sklepanje realnih kupčij je bil de Cerič

leta 1900. v Gorico poslan. Meseca marca 1900 prišel je de Cerič v Gorico ter se zglasil pri tamošnjem zastopniku te zavarovalnice, Leopoldu Cozziju, in ga vprašal, če bi bil kdo tu za zavarovati. Cozzi je omenil nekega Ferruccio Brassa, kateri bi bil voljan se zavarovati, a ker je bolehen in tudi jetičen, se ne mara ž njim pečati. De Cerič se je takoj ponudil, da hoče to kupčijo dognati, dostavivši, da mu bode to tem ložje, ker je tujec. Cozzi je razumel de Ceričevo nakano, zato se ni maral več ž njim pečati. Obdolženec je res Brasseja zavaroval za 20.000 kron; ni ga dal preiskovati po zdravnikih, od družbe „The Mutual“ poverjenih, marveč po zasebnem zdravniku dr. Avgustu Gregorichu, kateremu je obdolženec dal napačne podatke. Društvo je to ponudbo odklonilo, Ferruccio Brass je pa tekom nekaj tednov na jetiki umrl.

S Ceričem se je kmalu zvezal trgovec v Trstu, Alojzij Grebenc. Ta bi bil rad brzo obogatel, zlasti ker je slišal, da si je nekdo v Ljubljani ogromno premoženje s tem pridobil, da je bolne ljudi na svoj račun zavaroval in po smrti zavarovalnino v svoj žep vtaknil. Ta misel je tudi v njegovi glavi zorela in kmalu se mu je nudila prilika za to. L. 1902. mes. marca se je seznanil Grebenc z Mat. Žužkom, 26letnim sinom posestnice, kateri je v kupčijskih zadevah tudi tja zahajal. Žužek je imel pljučno bolezen in se je izrazil, da mu tukajšnje klimatične razmere ne ugajajo in bi šel, če bi imel zato sredstev, rad v južne kraje. Takoj ga je Grebenc povabil, da naj pride k njemu v Trst, da mu bo on dal tam brezplačno hrano in stanovanje. Seve da je bil Žužek s tem takoj zadovoljen in na dne 24. aprila 1902. ga je povabil Grebenc v Ljubljano. Dotični dan sta se šela na južnem kolodvoru, in od tod ga je peljal obdolženec v neko gostilno. Kmalu potem je prišel tudi Cerič tje, ki je predlagal, da naj se Žužek na življenje zavaruje, kar je pa ta opiraje se na svoje zdravstveno in materialno stanje odklonil. Cerič je na to odgovoril, da bode sam zavarovanje preskrbel, a da bode Grebenc zavarovalnino za njega plačeval. Omenil je še, da se bo zavarovalna polica glasila le na 6000 kron, za kar bo na leto plačevali 238 kron in da bode lahko kasneje od Grebenca polico zahteval, če bode on naprej plačeval. Res se je dal Žužek v to prepogovoriti. Peljala sta ga k tukajšnjemu zdravniku dr. Illnerju. Cerič je znal zdravnika premotiti in siliti v njega, češ, da se jim zaradi opravkov mudi in da zavarovalna vsota ne bode višja nego 8000 kron. Zdravnik je izpričevalo v tem smislu napravil, da je Žužkovo zdravstveno stanje povoljno. Kakor je pa imel Cerič ponudbo in zdravniško izpričevalo v rokah, je vpisal mesto 8000 K v posebno prazno rubriko vsoto 60.000 K ter je oba dokumenta poslal na centralno zastopništvo na Dunaj. Cerič je Žužka pepisal kot dobro situiranega človeka, kateri oskrbuje premoženje svoje bogate matere. Društvo je na to takoj izdalo polico, katero je Grebenc sprejel ter takoj plačal dotično premijo v znesku 2387 kron 40 v. Zavarovalnina se je glasila le za smrtni slučaj. Pozimi je stanoval v prosti oskrbi Žužek pri Grebencu v Trstu; on ni vedel, da je za 60.000 K zavarovan, temveč le za 6000 K. Ker so se pa po Velikih Laščah jako sumljive govorice širile, hotela sta si obdolženca svoj plen zavarovati. V to svrhu sta po Grebenčevem predlogu peljala Žužka k dr. Oražmu in pokazala izpričevalo dr. Illnerju, trdeča, da ker je prejšnji zdravnik kandidata pred nekaj tedni za zdravega spoznal, ne bi bilo treba novega natančnega preiskovanja, marveč bi zadostoval prepis in potrjenje prejšnjega izpričevala. Cerič se je zdravniku tudi predstavil kot nadzornik te zavarovalnice. Temu se je dal zdravnik premotiti ter je Žužka le po vrhu preiskoval ter prepisal prvo izpričevalo. Na podlagi tega sta Žužka iznova za 25.000 K zavarovala. Tako postopanje je pa zavarovalnemu društvu vendar oči odprlo; zaukazalo je bolnika po dr. Xydiasu v Trstu dne 9. marca 1903. preiskati, in ta je našel, da je Žužek že dve leti na pljučih bolan! Na podlagi tega izreka se je prva polica za 60.000 K anulirala, druga pa sploh ni bila sprejeta.

Približno 4 mesece kasneje sta vjela Grebenc in Cerič dve drugi osebi: Toneta Pecka in Jožefa Udoviča, oba v okolici znana kot bolehnata. Grebenc je v gostilni svojega brata v Vel. Laščah naletel na Pecka; obema je nasvetoval, naj se za življenje zavarujeta, ker pa nista imela potrebnega denarja za vplačanje premij, se je ponudba odklonila. Nekaj dni potem jima je predlagal, da ju on zavaruje, da bo dal zato vsakemu 40 gld. ter bo plačal tudi potne stroške. Res so se peljali v Ljubljano, kjer je že Cerič čakal. Mesto da bi ju domača zdravnik, katerima so več ali manje zdravstveni odnosi posameznikov znani, preiskovala, napotili so se v Novo mesto k dr. Ivanu Vavpotiču. Temu sta rekla zvita ptička, da se gre tu le za male zavarovalne svote, Pecek je še celo pristavil, da ni bil nikoli bolan, da v njegovi rodbini

ni bolezen vdomačena itd.; zdravnik ga je spoznal za zavarovanje sposobnega in zavarovala sta ga na 60.000 K s tem pogojem, da Grebenc obdrži polico. Da bi pri družbi bil vsak sum odstranjen, navedla sta v predlogu, da je Pecek bogat gruntar. Tudi v tem slučaju se je polica izdala. Ker se je pa Peckovo zdravstveno stanje poslabšalo, se je jel kesati in je zaupal svojo skrivnost trgovcu Peternelu; ta mu je svetoval, da je njegova dolžnost polico od Grebenca zahtevati in jo raztrgati. Večkrat ga je Peternel opominjal, da mora na vsak način uničiti polico, a Grebenc mu je ponujal 2000 K, če se odpove pravici do police. Pecek je bil na smrtni postelji, da bi njega in rodbino pomiril, povabil je Grebenc župnika iz Roba, Franca Pešca, da bi bil on priča teh pogajanj. V župnišču je položil v navzočnosti župnika in Peckove žene 2000 K pod tem pogojem, da če bi zavarovalnica iz kakršnihkoli vzrokov ne hotela plačati zavarovalnine, dobi on povrnjen od vdove ta znesek. Da bi si pa pridobil župnikovo naklonjenost, poslal mu je vina iz Trsta, katerega pa ta ni sprejel.

Dne 9. svečana 1903 je umrl Pecek za jetiko. Grebenc je uvaževal vse okoliščine, vsled katerih bi mogla zavarovalnica pri izplačevanju police kakke ovire delati, zato je pisal župniku, naj zapiše v mrtvaški list, da je umrl Pecek na vodenici; pristavil je tudi, da bo dal za več sv. maš, a župnik je kot pravi vzrok smrti zapisal: »Tuberculosis«, Cerič pa je z druge strani delal za dober uspeh. Predstavil se je dr. Portiku v Vel. Laščah kot vodja „The Mutual“ in ga prosil naj kulantno postopa v podrobnostih Peckove bolezni, tudi je prigovarjal savijskega predstojnika Kramarja, da naj izla potrdilo, da je bil Pecek vedno zdrav. Ker se je zavarovalnica branila na podlagi tega izplačati Grebencu 60.000 K, je reklamiral po dr. Kušarju izplačanje, in ker to ni pomagalo, vložil je tožbo po dr. Frischbauerju na c. kr. deželno kot trgovsko sodišče na Dunaju.

Drugi kandidat obdolženčevih operacij je bil Jožef Utočič iz Roba. Zapeljan po obljubi, da dobi 80 K, odpravil se je z Grebencom v Ljubljano, ker se ni upal zaradi svojega bolnega stanu dati se v Velikih Laščah po zdravniških preiskavati, in sta ga peljala Grebenc in Cerič k dr. Illnerju. Tu sta pripomnila da se gre tu le za malo zavarovalno svoto 5000 K. Dr. Illner ga je spoznal za sposobnega za zavarovanje in res ga je sprejelo vodstvo „The Mutual“ v zavarovalnino na življenje za 50.000 K. Polico je dobil zopet Grebenc v roke. Ko se je pa po Peckovi smrti raznesla vest o Grebenčevih spekulacijah, je ta pustil polico zapasti, to pa, ker je tudi že zavarovalnica zvedela o Grebenčevem delovanju.

Grebenc je pa tudi z Ivanom Gorupom napravil dve prejšnjim slučajem enaki kupčiji. Obljubil je Gorupu, da mu bode proti primerni odškodnini pripeljal stranke v zavarovanje. Meseca septembra l. 1901. je predstavil agentu Gorupu nekega bolnega dijaka z imenom Karol Konrad Müller, ki je prišel v spremstvu svoje nezakonske matere Marije v Trst. Grebenc in Gorup sta ga peljala k dr. Martinisu, ker ga pa niso doma dobili, predlagal je Grebenc, da bi se to preiskavanje izvršilo na njegovem domu, in res se je to zgodilo. Dr. Martinis ga je spoznal za zdravega in zavarovala sta ga za 40.000 K. Drugi dan je odpotoval Konrad Müller s svojo materjo iz Trsta v Gorico. Na Gorupovo vprašanje, kaj da je bilo povod temu naglemu odpotovanju, rekel mu je Grebenc, da se je fantovo stanje poslabšalo, da se je zato odpeljal na Dunaj. Tri mesece potem je umrl jetični Müller na Dunaju.

V zavarovalni ponudbi sta Müllerja vpisala „rentier“, vprašanje v zdravniškem izpričevalu so bila po lažnjih trditvah napačno vpisana, kajti Müller je že 3 leta bolehal za tuberkulozo. Po smrti Müllerjevi se je peljal Grebenc sam na Dunaj, kjer se mu je izplačalo na polico, katero je on tam prezentiral, zavarovalnina 40.000 K.

Grebenc je bil v trgovinski zvezi z nekim Antonom Bizjakom v Trstu. Ker je bil ta pri Grebencu zadolžen, pripravljal ga je, da se je, akoravno bolehen, zavaroval za življenje. Vsled tega je povabil Gorupa, da izvrši to zavarovanje. Bizjak je podpisal zavarovalno ponudbo za 10.000 K po mešanem zistemu za dobo 20 let. Dr. Peter Xydias poznal je Bizjaka že pet let, in ker ga je za jetiko zdravil, zapisal je v ponudbi, da so Bizjakova pljuča inficirana. Dr. Xydias je Gorupu povedal, da Bizjak ni sposoben za zavarovanje. Nato sta sklenila z Grebencom, ga peljati k dr. Martinisu; prejšnje izpričevalo dr. Xydiasa sta utajila. Gorup je s svojega žepa plačal dr. Xydiasu honorar 20 K.

Po naročilu Grebenca peljal je Gorup Bizjaka k dr. Martinisu ter ga je prosil, da bi ga znova preiskoval, češ, da če bi bilo to zavarovanje nesposobnim izpeznan, bi se usmrtil. Omenil je še, da ga dobro pozna, da so bili on kot njegova rodbina vedno zdravi. Na podlagi tega drugega preiskova-

nja je bil Bizjak za zavarovanje sposoben izpoznan in „The Mutual“ je izdala polico za 10.000 kron. Ne da bi bil Bizjak za to izvedel, zavarovala sta ga še enkrat na novo polico za 20.000 kron, da bi pa Bizjak o tem nič ne vedel, pobiral je Grebenc sam premije od 10.000 kron. Ko je pa prišel Bizjak sam v pisarno zavarovalnice „The Mutual“ in je hotel premije poravnati, rekel mu je dotični uradnik, da ima tudi od druge zavarovalne svote, po 20.000 kron, zapadle premije za plačati; seveda Bizjak o tej drugi zavarovalnici ni nič vedel, intako je prišla stvar na dan. Blagajnik Pietro Brizza je naznanil zadevo zadržnemu odvetniku dr. Martinoliču. Ta je poklical Gorupa, da pojasni celo zadevo, in sedaj je Gorup odkrito priznal storjeno dejanje. Državno pravdnništvo v Trstu je težilo de Ceriča hudodelstva deloma izvršene, deloma poizkušene tatvine, Grebenc in Gorupa pa hudodelstva goljufije.

Po prečitaniu silno dolge obtožnice pravi ob 11. uri predsednik g. Pajk: „Also machen wir eine Pause von fünf Minuten.“ Se zgodi. Ko preteče pet minut pravi predsednik:

„Sedaj bomo prebrali ovadbo.“

Dr. Krisper in dr. Rybař se temu protivita, ker je že itak vse v obtožnici in ker dr. Martinolič, ki je ovadbo sestavil ni le odvetnik, ampak tudi družbeni generalni agent, ki preganja obtožence.

Drž. pravdnik je za prečitanie ovadbe, da se dobi prava slika položaja. Dr. Tekavčič protestira proti napadom na dr. Martinoliča in pravi, da tudi ni res, da se je izvršilo delegiranje radi tega, ker ima dr. Martinolič v Trstu velik upliv.

Dr. Krisper se vnovič upira prečitaniu ovadbe, ker se take ovadbe še ni nikdar v Ljubljani prečitale in ker se o ovadbi dr. Martinoličevi ne more trdit, da bi dajala pravo sliko.

Sodišče eklene, da se najprej zaslišijo obtoženci, potem bo sklepalo, če se ovadba prebere ali ne.

Obt. Grebenc pravi, da se je seznanil z Gorupom, ko je ta prišel v Trst za akviziterja. Domenila sta se, da bo on Gorupu pomagal pri zavarovanju njemu znanih strank, zato je pa dobil od Gorupa od vsakega 1000 gld. zavarovalnine 5 ali 4 gld. Vsled preiskave je moralne uničen in je moral javne tehtnice, katero je imel prej v Trstu opustiti. Ugodni pogoji, katere je dajala zavarovalna družba, so mu kazali, da v 20 letih trikrat toliko dobi, kakor vplača. Spekuliral je torej z 10 policami, misleč si, če eden umre prej kot drugi, plača ostale, ki se po 7 letih plačevanja itak same od sebe plačujejo. On ni mislil, da je sin njegove sorodnice bolan in je bil prepričan, da se le bolnega dela, ker je zanj plačevala neka aristokratinja. Ko ga je zavaroval, je zdravnik dejal, da je zdrav. Ko je pozneje uvidel, da je bolan in je imel že polico, ni bil dolžan razveljaviti pogodbe.

Predsednik: Vi niste obtoženi, da ste zavarovali ljudi, ampak da ste bolne nalašč zavarovali.

Obtoženec: Imam še od drugih police-kateri so zdravi. Tožili so me tudi za po-lico nekega tržaškega zlatarja v znesku 90.000 kron, a ko je bil dotičnik sodnijsko preiskan, se je videlo, da je zdrav. Po smrti Pečkovi je hotel dr. Martinolič od mene 5000 kron posojila, češ, da mi on lahko mnogo koristi pri moji zavarovalni stvari. Ker sem imel čisto vest, mu jih nisem hotel dati. Nato je dr. Martinolič me začel preganjati in je hotel razveljaviti police, a samo nekatere t. j. bolnih ljudij, ne pa vseh. Jaz sem mu dejal, da po enem letu se pač ne more zavarovance še enkrat pregledati, če so zdravi, ker med tem časom lahko obole, dočim so jih pred letom zdravniki spoznali za zdrave. Dr. Martinolič je prinesel potem k mojemu odvetniku veliko obtož-nico ter dejal, da me bo ovadil tržaškemu sodišču, če se z njim ne pogajam in da mu je rekel preiskovalni sodnik dr. Barzal, da me bo sicer takoj zaprl. Končno so ga res zaprli in preiskavo je imel dr. Barzal, kateremu je povedal, da mu ne more zaupati, ker se je že prej na zgo-raj označeni način izjavil proti dr. Marti-noliču in da hoče slovenskega sodnika. Dr. Barzal je upil, da mu bo vzel možnost za-govora, pustil je glavne priče, n. pr. Žužka, umreti, ne da bi bile zaslišane. Te priče bi gotovo izjavile, da on ni nobenega napačno nagovarjal. Kje je kdo, če je ječen, ki pravi, da je res ječen, in če zdravniki izpoznajo koga za zdravega, kaj morem jaz zato?

Predsednik: Čudno sreče ste imeli, da so od desetih polic v kratkem času še štiri osebe umrle.

Obtoženec: To je slučaj.

Predsednik: Kako ste se seznanili s Ceričem?

Obtoženec: Po Gorupu.

Obtoženec pripoveduje, da je nagovar-jal Udoviča in Pečka, naj pripeljeta ljudi zavarovat v Ljubljano, a prišla sta sama.

(Dalje prih.)

Dnevne novice.

V Ljubljani, 5. decembra.

Socialni demokratje o naši enketi.

„Rdeči Prapor“ že v treh sila dolgih član-kih obdeluje našo enketo. V zadnji številki piše:

„To je gotovo, da profitira enkrat s sprave klerikalcev s slov. liberalci — so-cijalna demokracija na Slovenskem. Ta stranka je še majhna. Liberalci, katerim bode goljušijska sprava očel odprla in teh bode dosti in takih ljudi tudi, ki sploh ne-marajo sprave s klerikalci, oni bodo nekaj časa pasivni. Soc. demokracija bode napa-dala klerikalizem in njegov zisem na Slo-venskem. Duhovstvo živi od rent in izko-riščanja in neumnosti ljudi. Proti temu bo treba agitovati, če se hoče priti do izdat-nejšega soc. gibanja med slovenskimi kmeti. Kmetje pa morajo povsod v socializem, dru-gače nemore biti res, da je tendenca gospo-darstva, katera v socializem in sokolektiv-izem sili. Kmetje bodo postali zdaj po padcu veleposestev intenzivnejši manjši kmetje. To bodo mogli biti le po zadrugi pro-ducen-tov, (proizvajalne zadruge še ni-majo tal); združeno gospodarstvo bode kmete privadilo na socializem, in tudi na kolekti-vizem. Soc. demokratje bodo kot sovražniki kat. duhovništva privabili k sebi dosti libe-ralcev. Ti se bodo prijaznejše postavili k temu velikemu vprašanju, proučevali bodo nauke te struje, ekonomije in človeških te-ženj, našli bode, da je to zistem, ki se dá opravičiti po razvoju gospodarstva, po vsem, kar stroj in fabrika gospodarsko, socialno in politično v ljudstvu vstrajata; na Sloven-skem postane soc. demokracija na tak na-čin velika stranka.“

Kaj torej pravzaprav hočejo „klerikal-ci“? „Narod“ zdihuje, da mu hočejo vse li-beralce poklerikaliti, „Rdeči Prapor“ pa si roke mane, češ, da jih tiramo v socialno de-mokracijo. Je res, kar pravi „Narod“, da ni hudobnejšega stvara na svetu, kakor je „kle-rikalec“.

Zupanja Zabnica je podeljena čast. g. Karolu Čiku, mestnemu kapelanu v Višnji gori.

— Vseučiliška predavanja za gra-ške Slovence se menda prično. Sodelo-vali bodo naslednji gg.: profesor dr. M. Murko, prof. dr. K. Strekelj, prof. dr. L. Gumpłowicz, prof. Kaspret, in dr. St. Sagadin.

— Imenovan je sod. kancelist gosp. Franc Dekleva v Vipavi za sod. ofi-cijala.

— „Pošast“ v predoru na Hrušici. Neki z'obnež je zanesel v p edor na Hrušici, kjer se je zadržalo 14 de'avcev — dr-nega mačka. Ko so prišli delavci na delo, so zagledali, kako je skakal semintja. Vse je mislilo, da je kaka nadnaravna pošast in bežali so na prosto. Pri veliki praznovor-nosti, ki vlada žalibog pri nas, so se jele širiti govorice, da je v predoru hudič in da je to znamenje, naj se nikakor ne dela na-prej. Seveda je dalo zgradbeno vodstvo stvar preiskati ter so v resnici vjeli to mačje strašilo, ki leži sedaj usmrčeno pri podjet-ništvu.

— Velika tatvina. Na Hrušici se je zgodila velika tatvina. Ukradeno je iz bla-gojne nad 5000 kron, mnogo zlatnine in več vrednostnih papirjev.

— Raspiš daril iz cesarja Franca Jožefa I. zaklada za stare in zveste kmetijske po-sle. Iz tega zaklada, ki je bil ustanovljen leta 1898. v proslavo cesarjeve petdesetlet-nice, se letos odda deset daril po 20 kron. Ta darila se razdele meseca decembra takim kmetijskim poslom s Kranj-skega, ki še sedaj služijo in se izkažejo, da so npravne vedenja in da služijo mnogo (najmanj 30) let neprenehoma pri eni in isti hiši, ki se peča s kmetijstvom, pa doslej še niso bili obdarovani. Prošnje je vložiti do 10. decembra t. l. pri podpisnem od-boru. Vsaka prošnja (ki je ni treba kole-kovati) mora biti potrjena od domačega go-spoda župnika in od županstva. Podpisani odbor prav prijazno prosi vse one, ki so jim taki posli znani, naj jih opozore na ta razglas ter jim pomagajo sestaviti prošnje, ali pa naj jo naredo namesto njih. — Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske. — V Ljubljani, 16. novembra 1904.

— Dopolnilna volitev v hrvaški sabor. Pri dopolnilni volitvi v hrvaški sa-bor je zmagal v okraju Biškupec kandidat čiste stranke prava, župnik Tomač s 95 glasovi, varaždinski odvetnik dr. P. Mag-dič je dobil 92 glasov.

Ljubljanske novice.

Izprememba posesti. Akcijska družba „Union“ je kupila poleg novega hotela „Union“ ležeči Bamber-gov vrt, ki obsega 5350 m².

Senzacionalna obravnava. Na drugem mestu priobčujemo obravnavo proti gospo-dom Grebencu, Ceriču in Go-rupu, ki so toženi radi svoje spekulacije z zavarovalnicami. Obravnava je določena na tri dni, a ni izključeno, da bo že jutri končana. Danes popoldne ob 4. uri se ob-ravnava nadaljuje.

Imenovanje. Finančni minister je ime-noval adjunkta pri tobačni glavni tovarni v Lincu, g. Hugona Franka za tajnika tobačne režije v tobačni tovarni v Ljubljani.

Ljubljanski občinski svet ima redno sejo v torek, 8. decembra 1904 ob 5. uri popoldne v mestni dvo-rani. Dnevni red: Naznanila pred-sedstva. Čitanje in odobrenje zapisnika zadnje seje. Mest-nega magistrata poročilo o podeliti meščanskih podpor po 60 h in po 40 h na dan; o rešitvi prošenj za vsprejem v domovinsko zvezo mestne občine ljub-ljanske. Personalnega in prav-nega odseka poročilo mestnega pravnega zaslupnika o zadevi mestnega sveta, kateri si društvo „Kasino“ po krivici lasti; o izdaji reverza tvrdki Kozler glede izpre-hajalne poti po gozlu par. šte. 878, kat. občine Spodnja Siška. Finančnega odseka poročilo; o dopisu župan-stva na Brezici, da bi mestna občina ljub-ljanska prispevala k troškom za most čez Savo med Zaspom in Zravnico; o dopisu županovem v zadevi prispevka k napravi streliškega prostora v mestni pehotni vo-jašnici; o dopisu mestnega magistrata v za-devi odpisa nekaterih neizterljivih dolgov; o prošnji mestnega vrtnarja Vavla Hei-nica, da bi se mu sedanje stanovanje v Ti-volskem gradu prepustilo po polnem kot naturalno stanovanje; o prošnji nekega mest-nega nadstražnika za bolniško podporo; o proračunu mestnega ubožnega zaklada za leto 1905; o proračunu zaklada meščanske imovine za leto 1905; o proračunu sploš-nega ustanovnega zaklada za l. 1905. Po-licijskega odseka poročilo: o prošnji „Ljubljanskega prostovoljnega ga-silnega in reševalnega društva“ za nakup novih cevij in za kurivo nekemu članu tega društva; o prošnji mestnega požarnega ču-vaja na Gradu Andreja Lukežiča za povišanje njegove plače. Klavnič-nega ravnateljstva poročilo o proračunu mestne klavnice za leto 1905; Direktorija mestne elektrar-ne poročilo: o magistratovam nasvetu, da se nekateri neizterljivi dolgovi odpišejo; o dopisu delniške družbe „Union“ v zadevi dodaje električnega toka iz mestne elek-trarne za hotel „Union“.

Ondričkov koncert je sijajno vspel. Več jutri.

Opekla se je po obeh rokah Ivana Pi-htler, trafikantinja na Kongresnem trgu št. 3. Prala je rokavice z bencinom. Ker je pa prišla z lučje od svetilke v dotiko, so se ji vžgale in se je močno opekla.

Pri Miklavževem večeru, katerega pri-redi „Pevski klub poštain in brzojavnih uslužbencev v Ljubljani“ dne 5. decembra v dvorani Puntigamske pivnice, Turjaški trg št. 1. Točno ob 8. uri nastopi Miklavž s svojim spremstvom. Spored: Nagovor Mi-klavžev, razdelitev daril, nastop pevskega kluba, prosta zabava. Vstopnina prosta. Pro-stovoljni darovi se hvaležno sprejmejo.

Izkaz posredovalnega odseka „Sloven-skega trgovskega društva „Merkurja“. Išče se: 3 pomočniki mešane stroke za deželo, 1 pomočnik špecerijske stroke za Ljubljano, 1 pomočnik železninarske stroke za Celje, 1 potnik za neko tovarno v Ljubljani, 1 pre-dajalka za Ljubljano, 1 učenec za deželo. — Službe išče: 2 pomočnika manufakturne stroke, 17 pomočnikov mešane stroke, 3 po-močniki špecerijske stroke, 3 pomočniki špecerijske in železninarske stroke, 2 kon-toarista, 2 blagajničarki.

Slovensko trgovsko društvo „Merkur“ priredi v sredo dne 7. t. m. ob 9. uri zve-čer v društvenih prostorih javno preda-vanje. Predaval bode g. dr. Konrad Vo-dušek. Tema „Kako in kdaj prehaja last-ninska pravica na blagu od prodajalca na kupca?“ Po predavanju je zabavni večer, na katerem nastopi društveni pevski zbor.

Razstava vajeniških del se je včeraj otvorila v „Mestnem Domu“. Okolu 11. ure je prikorakalo kakih 400 vajencev z godbo na čelu pred „Mestni Dom“. V dvorani se je vršila otvoritev. Razstavilo je dela 184 vajencev. Danes popoldne je bilo vseh raz-stavljenih kosov 232. Čujejo se o razstav-ljenih delih čudni glasovi, da menda niso vsi iz vajeniških rok. Zeleti bi bilo, da se priredi tudi mojstrska razstava, da bode mojstrom mogoče pokazati, kaj znajo.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 5. dec. Poslanec Sch ücke-er je imel včeraj v društveni hiši trg. društva predavanje. Ko je zapuščal hišo, zadela ga

je kap. Bil je takoj mrtev. Truplo prepe-ljejo v He b.

Nabrežina, 5. dec. Slavka kamnosekov traja dalje. Pred dvema letoma so delavci prisilili delodajavce k tarifu, po katerem so pridobili na dan 4 do 5 kron. Ker so de-lavci jeli kršiti pogodbo, ko so opuščali delo v ponedeljek, je prišlo do preprirov. Delo-dajavei so se združili in hoteli vsiliti delav-cem nov tarif. Odbor stavke.

Gorica, 5. decembra. Stavka v kor-minski predilnici je pogojno nehala. De-lavke so šle delat, a če se v 15 dneh ne izpolnijo njih zahteve, začno zopet stavkati.

Inomost, 5. decembra. Preiskava proti vojaškim osebam, ki so zapletene v zadnje krvave dogodke, je končana in akti odpo-slani vojnemu ministrstvu.

Inomost, 5. decembra. Nemško pev-sko društvo je nameravalo za včerajšnji koncert aranžirati vojaško godbo laških lov-cev. Nemški radikalci so grozili z demon-stracijami, vsled česar je godba morala iz-ostati. Nadvojvoda, ki je svoj obisk prej napovedal, ni prišel h koncertu.

London, 5. decembra. Premirje za po-kopavanje mrličev okolu griča „203“ je tra-jalo od 10. ure dopoldne do 4. ure popoldne. Steselj je odredil vse potrebno, da Japonci niso prelomili besede.

Peterburg, 5. dec. „Novoje Vremja“ piše, da ruska javnost upa dobiti še tte dni poročilo, da so ruske bojne ladje „Nikolaj I.“, „Aleksander II.“, „Generaladmiral Aprak-sin“, „Admiral Ušakov“ in „Admiral Se-njavin“ z nekaterimi križaricami zapustile Libavo. Ko bo to brodovje objadralo Ev-ropo, bo moralo biti že odločeno darda-nelsko prašanje, da bo črnomoško bro-dovje ob enem s tem brodovjem plule skozi Sueški prekop.

Paris, 5. dec. „New-York-Herald“ po-roča iz Peterburga: Po najnovejših vesteh je topniški boj vedno hujši. — Rusi so dobili močna ojačenja ter so polni nade. Hanhuške čete skušajo na mnogih mestih pokvariti že-lezniško prego.

Peterburg, 6. novembra. Na bojišču se v Mandžuriji vrše vedno hujši spopadi prednjih oddelkov. Dne 2. t. m. je bila ondi kanonada v centru in na zahodni fronti. V tem dejstvu soglašata najnovejša poro-čila Kuropatkina in Saharova. Bliža se v operacijah preobrat.

Peterburg, 5. decembra. Povedom zborovanja iurističnega društva so bili večji nemiri, ker vsa množica ni dobila prostora pri predavanjih. Policija je množico napadla. Več oseb je ranjenih.

Zader 5. dec. Nemški cesar bo preži-vel del zime na obalih dalmatinskega morja. Stanoval bo deloma na svoji ladji, deloma v Dubrovniku.

Rim, 5. dec. Včeraj je bil krščen itali-janski prestolonaslednik.

Carib 5. dec. Tu je 25 stopinj mraza, kar še ne pomnijo.

Solan 5. decembra. Prišlo je poročilo o umoru 8 kristjanov, ki so bili pobiti s sekirami.

Paris, 5. dec. Derouledes je sprejel dvoboj, katerega mu je napovedal Jaures.

Berolin, 5. dec. Pruska vlada je iz-gnala vse železniške delavce, ki so ruske narodnosti.

Antonija Kuhar roj. Sutter naznanja v svojem in v imenu svojih otrok vsem sorodnikom, prijateljem in znancom tužno vest, da je nje ljubljani dobri oče, stari oče, praded in svak, gospod

August Sutter zasebnik

včeraj dne 4. dec. po dolgotrajni, mučni bolezni, večkrat previden s sv. zakramenti za umirajoče v 87. letu svojo starosti, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb pojde v torek, dne 6. decembra ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti št. 29 pri D. M. v Polju na župnijsko pokopa-lišče.

Svete maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi D. M. v Polju.

Dragega pokojnika priporočamo v blagi spomin in molitev.

D. M. v Polju, dne 4. dec. 1904.

Žalujoča rodbina Kuharjeva.

2035

Marja Gostinčar naznanja sorodnikom prijateljem in znancem prežalostno vest, da je umrl iskreno ljubljeni, nepozabni soprog, brat in stric, gospod

Ivan Gostinčar

zasebnik

danes, v nedeljo, dne 4. t. m., po kratki, mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, v 75. letu starosti.

Truplo blagega pokojnika boče v torek, dne 6. t. m., popoldne ob 3. uri v deželni bolnišnici slovesno blagoslovljeno, nato pa prepeljano na župnijsko pokopališče pri D. M. v Polju, kjer bo položeno k večnemu počitku.

Sv. maše zadušnice darovale se bodo v raznih cerkvah.

Nenadomestljivi pokojnik bodi v pobožno molitev in prijazen spom in priporočeni.

D. M. v Polju, dne 4. dec. 1904.

2029

Tužnim srcem javljava vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je najina iskreno ljubljena soproga, oziroma mati

Mar. Kovačič

po kratki in mučni bolezni previdena s tolažili svete vere mirno v Gospodu zaspala. Pogreb boče v sredo popoldne ob 9. uri.

Goriče, 5. dec. 1904.

Jahob Kovačič soprog, Terezija Kovačič hči.

Mesto vsacega posebnega naznanila

J. Gregorin, damski krojač,

modni salon

na Dunajski cesti šte. 6, I. nadstropje

Usojam si vljudno naznanjati, da se nahaja moj modni salon od sedaj na Dunajski cesti št. 6, I. nadstropje (hiša Šober).

Zahvaljujem se kar najtopleje za dosedaj mi izkazano obilno naklonjenost ter prosim ob tej priliki vse svoje častite dosedanje naročnice, kakor tudi p. n. občinstvo sploh, da mi to naklonjenost ohrani tudi nadalje v novem prostoru ter zagotavljam, da bom vedno postrzel solidno in resno kakor dosedaj samo s krojaškim delom.

Z odličnim spoštovanjem

2022 3-1

J. Gregorin, damski krojač,
modni salon

v Ljubljani, na Dunajski cesti št. 6, I. nadstropje (hiša Šober).

S tužnim srcem naznanjamo prežalostno vest, da je naša iskreno ljubljena mati

Katarina Kavčič

v soboto 3. decembra 1904 ob 6. uri zvečer, previdena večkrat s sv. zakramenti za umirajoče, v 89. letu starosti mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb boče v ponedeljek 5. dec. ob 4. uri popoldne iz Žirov na farno pokopališče na Dobračevo.

Nepozabljeno rajnko priporočamo v blag spomin in gorečo molitev. — Žalujoca rodbina.

V Žiroh, dne 4. decembra 1904.

2025

Žalujoci ostali.

Po ugodni ceni
sukneno blago pri

R. Miklauc

Ljubljana

Špilalske ulice šte. 5.

1650 52-52

Vajenec

za mesarski obrt

iz dobre, poštene hiše, se sprejme takoj. Nastop takoj. Naslov pové upravništvo.

1961 6-3

Pijte

Klauerjev

„Triglav“

najzdravejši vseh likerjev.

5441 50-109

Kdor želi
naročiti pravega domačega
dalmatinskega vina

2027 1-1 naj se obrne na
J. Mišurac-a. Šepurina tik Šibenika.

Franc Drenik in Katarina Texter naznanjata vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest o smrti najine sestre, gospe

Marije Sanson

c. kr. višjega rač. svetnika vdove

ki je po kratki bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, v 70. letu svoje starosti, 4. decembra zvečer v „Jozefinumu“ umrla.

Pogreb rajnke boče v torek ob pol 5 uri popoldne.

Blago umrlo priporoča pobožni molitvi.

2028 1-1

Dežnike za dame in gospode

priporoča v največji izbiri

Ernest Sark

1948 3

na oglu Židovskih ulic in Dvorskega trga.

Novosti v modnem blagu

za dame, tu- in inozemskem suknu, kakor tudi vsem drugem manufakturnem blagu; velika zaloga raznih zastorov, preprog, posebno pripravne za cerkevno porabo.

Bogata izbira krojaških potrebščin n. pr. izvrsten kavise po 28 kr., podloga za krila 76 cm, od 16—22 kr.; 110 cm, 20—26 kr., priporoča

J. Kostevc, Sv. Petra cesta št. 4.

Cene strogo solidne. Postrežba točna. Uzorce pošiljam na zahtevo poštne prosto. Pošiljatve proti povzetju.

1814 17-11

Higieniško
razpraševanje

stanovanj, tovarniških lokalitet i. t. d.

1962 12-4

Vacuum Cleaner

Peter Matelič

zavod za snaženje stanovanj

Škofje ulice št. 1.

Preproge,
pohištvo

se sprejema

za snaženje in shranjevanje.

Nakup in prodaja

bankovnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Kavarovanja za igru pri šrebanjih, pri isrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsake šrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba

„MERCUR“

L. Wallzella 10 in 13, Dunaj, I., Strahlgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kurzi vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za dosego kolikor je mogoče višjega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih.

134 407